

Gazdasági események

CSOMAFÁY FERENC

Bővülő euróövezet

Jean-Claude Juncker luxemburgi miniszterelnök, miután a zónát jelenleg alkotó államok pénzügyminiszterei egyetértettek az Európai Bizottság erről szóló javaslatával, kijelentette: Észtország január elsején az euróövezet tagjává válik.

Juncker azt is elmondta: az övezet miniszterelnökei megállapodtak a nehéz pénzügyi helyzetbe kerülő euróövezeti országok támogatására szolgáló új uniós eszköz működésének részleteiről, lehetővé téve, hogy a cégformában létrehozandó, 500 milliárd eurós keretű pénzügyi stabilizációs alap hamarosan igénybe vehető legyen.

Nő a költségvetési fegyelem és az arany ára

Júniusban először lépte át az arany ára az 1250 dolláros küszöböt. Londonban egy uncia arany (31,1 gramm) 1251,05 dollárba került. Ezzel meghaladta az előző, május közepén elért csúcst, amikor egy uncia ára 1248,95 dollár volt.

Euróban kifejezve az arany ára napok óta egyik rekordot a másik után dönti. Mivel a befektetők bizonytalanok az európai adósságválság kilátásait illetően, egyre inkább aranyba helyezik a pénzüket.

Másfelől, mindaddig, amíg Németország hajlandó áldozatokat vállalni a stabilitás megőrzése érdekében, nem fog felbomlani a közös valutaövezet. Ezzel szemben egyre több brit gazdasági szakértő nyilvánít véleményt az euróövezet felbomlásáról. Bár megvan az esélye annak, hogy más országok – elsősorban Spanyolország – is a görögökéhez hasonló helyzetbe kerüljenek, ugyanakkor azt lehet látni, hogy az egész eurózónában nő a költségvetési fegyelem. Az EU országok sorra költségvetési megszorításokat vezetnek be, hogy visszatérjenek a 3%-os hiánycélhoz, ezért egy esetleges felbomlás esélye most nemhogy nő, hanem csökken.

Befektetési szempontból az látható, hogy ha nő a stressz, a kockázat az eurózónában, akkor minden nagyobb hozamot biztosító kockázatos

eszköz gyengülni fog. Ez azt jelenti, hogy a piac elmozdul az óvatosabb eszközök, vagyis a betétek, rövid távú állampapírok, pénzüpiaci alapok és tőkevédett alapok irányába, amelyek nagy eséllyel meg tudják őrizni a befektetett tőkét. Emellett a nyersanyag befektetések, a nemesfémek piacának kedvezhet az unión belüli bizonytalanság.

Az első negyedévben egyébként, ha kis mértékben is, de bővült az Unió gazdasága, ami azt mutatja, hogy van potenciál a tagországok gazdasági növekedését illetően. Természetesen, ha több ország is adósságválságba kerül, Németország valóban komolyan megfontolhatja, hogy kilép az euróövezetből, ez azonban nagyon negatív hatással lenne a piacra, és akár komoly globális recessziót generálhat. Szakemberek szerint az eurózóna széthullásának esélye nagyon kis valószínűségű, hiszen mindenkinek az az elsődleges érdeke, hogy ne történjen ilyen.

Agraria 16. alkalommal

Az Export Consult Bécs–Bukarest rendezésében immár 16. alkalommal nyitotta meg kapuit 2010. májusában az Expo Transilvania kiállítócsarnokban a Mezőgazdasági, Élelmészisipari és Csomagolótechnikai Nemzetközi Vásár, az Agraria. 9000 négyzetméteren 9 országból érkezett 240 cég állította ki termékeit – a kiállítók Ausztriából, Németországból, Spanyolországból, Egyesült Királyságból, Olaszországból, Lengyelországból, Magyarországból, Moldovai Köztársaságból jöttek, de számos hazai cég is képviseltette magát.

A kiállítás nagy erőssége, hogy Kolozsváron megtekinthető volt minden újdonság, amit az érintett ágazatokban az ipar jelenleg fel tud mutatni. Az Agraria több mint másfél évtizedes története során egyébként számtalan olyan újdonságot mutatott fel a fentebbi témakörben, amelyeket az ország mezőgazdaságban, kereskedelmében érdekelt cégek képviselői vagy a magánszemélyek itt ismerhettek meg először.

A rendezvény során a Kolozsvári Mezőgazdasági és Állatorvosi Egyetem arra érdemes diákjainak kiosztották a Helmut Schott ösztöndíjat – ő volt az, aki fáradságot és időt nem kímélve megvalósította, majd haláláig minden erejéből támogatta az Agraria szakkiállítást.

A látogatók ez alkalommal is vásárolhattak biotermékeket és más élelmiszereket, azok pedig, akiket a modern alapon álló mezőgazdaság érdekelt, szakmai előadásokat hallgathattak meg.

Kultúra és gazdaság

Viva Vox másodszer

A kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia másodszerre rendezte meg az idén – Viva Vox néven – a zeneakadémiás hallgatók operafesztiválját, amelyre nemcsak az országból, de külföldről is jelentkeztek jelentős, operaénekeseket képző iskolák, egyetemek.

Az idei program már magában hordozta mindazokat az elemeket, teljesítette azokat a követelményeket, amelyek az első alkalommal még hiányoztak, de amelyeknek a rendezvénysorozat folytatása érdekében a szervezőknek eleget kellett tenniük. Így alakult ki az a program, amelyet a nagyérdemű közönség az idén megtekinthetett.

A fesztivál olyan szakintézmények diákjait sorakoztatta fel, mint a bukaresti Nemzeti Zeneművészeti Egyetem, a szervező kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia, a konstancai „Ovidius” Egyetem Művészeti Fakultása, a jászvásári George Enescu Művészeti Egyetem Zenei Fakultása, a temesvári Nyugati Egyetem Zenei Fakultása, a nagyváradi Állami Egyetem Ének Főszaka. Külföldről a Szegedi Tudományegyetem Bárdi Sándor Operastúdiójának hallgatói, valamint a Debreceni Egyetem UNIDEB Zenei Fakultása vett részt a fesztiválon – összesen tehát több mint száz (leendő) művész, akik együttesen több mint 600 éjszakát töltöttek Kolozsváron. Ilyen szempontból hazánkban a fesztivál talán egyedüli a maga nemében.

A Viva Vox fő mozgatórugója, szervezője, lebonyolítója Dr. Fuchs Ferenc tanár, aki rendkívül nagy munkát fektetett be a szervezésbe. „Jelen pillanatban az emberek a társadalmi válság jelenében gondolkodnak és élnek. Nekem az a szerencsém, hogy a művészetben nincs katasztrófa, és az embereknek még a háború esetén is zenére, művészetre van szükségük – véli Fuchs Ferenc. – Ezzel a fesztivállal azt akarom a diákoknak üzeni, hogy ne essenek bele a morális mocsárba. Számukra a művészet legyen az a húzóerő, amely vezérli őket azon az úton, amelyen haladnak. Belső adottságaikkal élve, nyújtsanak felejthetetlen élményt a nézőknek”

Aművészethez pénz kell

„Ezt a pénzt én sajátos módon igyekeztem előteremteni. Nagyon sok ismerőssémmel beszéltem, közöttük nem egy világhírnévnek örvendő

énekessel is. És voltak közöttük olyanok, akik nagyon értékes tárgyakat adományoztak, hogy a fesztivál megrendezéséhez szükséges pénzt előteremtjük. A román társadalomnak is van egy patrícius rétege, amely, ha az esemény olyan, akkor hajlandó anyagi támogatásban részesíteni azt. Ezeket a „patríciusokat” sikerült egy zártkörű eseményre összegyűjteni, ahol művészi műsor keretében az összegyűjtött tárgyakat licitre bocsátottuk, hivatalos keretekben. Sajnos a megfelelő menedzseri gárda még ezen a téren nem nőtt fel azokhoz a feladatokhoz, amelyekkel egy ilyen jellegű megnyilvánulást kellő professzionalizmussal le tudnának bonyolítani.”

Szakmai helytállás

„Nekünk feladatunk ezeket a fiatal művészeket a nemzeti és nemzetközi kultúrába beépíteni. Tapasztalatból tudom, hogy nagyon sok ember elvesztődik, mert nincs a háta mögött valaki, aki segítene. A művészet egy szakma, a művésznek is szakmailag helyt kell állnia. Ebben a moralitás jelenthet nagy segítséget. Minden rendszer szerint működik. A művészet is. Az opera szak együttest jelent, amelynek különböző komponensei vannak. Ezeknek a feladatait kell olyan szinten teljesíteni, hogy az végül művészi élményt nyújtson. Ennek a fesztiválnak az egyik nagy érdeme, hogy ezeket az emberkéket, a jövő nagy művészeit fegyelemre szoktatom. Együttes fegyelemre. Nem csak magára vigyáz, de figyel a kollegájára, a partnerére is.

A művészetben van egy kiszámítható és egy kiszámíthatatlan elem. A kiszámítható az, ha fel vagy készülve szakmailag. Akkor lelkileg is valahol fel vagy készülve. A bizonytalan az, hogy amikor a közönség elé kerül a művész, a betanult mozdulatokat fel tudja-e használni művésze-te érdekében? A nagy művészek is valahol elkezdtek, és nekik az első megnyilvánulás sikeres volt, és innét ment tovább, beindult a karrierjük. A Viva Vox is ezt szeretné szolgálni, elérni.”

IX. Transilvania Nemzetközi Filmfesztivál

Az idén IX. alkalommal megrendezett Transilvania Nemzetközi Filmfesztivál Kolozsvár egyik nemzetközileg is számon tartott kulturális rendezvénye. Az idei, 2010. május 28–június 4. közötti fesztivál költségvetése 880 ezer euró volt, a költségvetés 30%-a magántámogatásból

származott, 70%-a pedig közpénzből. A kiadások szerkezetét nézve a költségvetésből a meghívottak elszállásolására, azok útiköltségére, a filmek szállítására, a vetítéshez szükséges technikai elemek és a mozitermek bérlésére, személyzeti költségekre, a filmdíjakra és más költségekre fordítottak.

Ha a költségvetést az előző évekhez viszonyítjuk, megállapítható, hogy idén kisebb volt a szervezésre szánt keret. A legnagyobb költségvetése 2008-ban volt a fesztiválnak. A fesztivál szponzorainak száma több mint 30 volt, ezenkívül számos médiapartner támogatását tudhatja maga mögött a TIFF.

A TIFF nemcsak az anyagiak megszerzését, hanem komoly marketingtevékenységet és menedzseri munkát igényel, ugyanakkor pusztán jelenlétével, színvonalas programjaival, a világviszonylatban is ismert filmes szakemberek Kolozsvárra hozásával hozzájárul Kolozsvár kulturális brandjének alakításához. Ezt a gondolatot fogalmazta meg Tudor Giurgiu filmrendező, fesztiváligazgató, aki kiemelte, hogy a TIFF és a Kolozsvári Magyar Színház erősíti Kolozsvár kulturális hírnevét, annál is inkább, hogy a környező országokban ilyen méretű, rendű fesztivál nincs.

Idén a fesztiválnak 400 meghívottja volt, és 47 országból 240 filmet mutattak be. A fesztivál egyik jelentős egyénisége, vendége Wim Wenders, az Európai Film Akadémia Elnöke, az Új Német Film egyik kiemelkedő képviselője volt.

A grandiózus rendezvényt a fesztiváligazgató és Mihai Chirilov művészeti igazgató 130 tagú csapata bonyolította le. Igényes válogatás alapján további 200 önkéntest választottak ki, akik segítették a fesztivál munkáját, rendkívül kulturált viselkedéssel, problémamegoldó készségükkel irányították a nézőket. A szervezés egyik legfontosabb eleme a zsűri összeállítása volt.

A nemzetközi filmfesztivál irányítói, szervezői tudatában vannak annak, hogy a nézők mozgókép-kultúrájának fejlesztése a feladatuk. Ezért olyan tevékenységeket szerveztek, amelyek érdekeltté tették a nézőket a filmek megtekintésére. A filmesek számoltak a hazai valósággal is: tudják, hogy az iskolai tantervben nincs média-, illetve mozgókép-kultúrát oktató tantárgy, és a filmkultúra kialakítása már gyermekkorban

el kell, hogy kezdődjön. Választott tantárgyként is nagyon kevés iskolában oktatnak mozgókép kultúrát, éppen ezért figyelmet fordítanak a leendő filmfogyasztó réteg kialakítására, és arra, hogy ezek aktív médiafogyasztókká váljanak. Ezért szervezték meg másodszer is az EducaTIFF 2010 programot, amely 8–10 illetve 10–15 éves fiatalok számára minőségi, nemzetközi filmfesztiválok nyertes, 2008–2010 között készült filmeket mutatott be. Mivel a középiskolák nem rendelkeznek médiát oktató szaktanárokkal, olyan módszertani füzeteket biztosítottak a csoportokat elkísérő tanároknak, amelyek eszközként szolgálnak a bemutatott filmek szakszerű elemzéséhez.

A filmfesztivál ez évi intrójának rendezője Radu Munteanu volt (a kolozsvári Köztársaság moziban filmezték), plakátja pedig a Csillagok háborújából ihletődött.

A TIFF 2010 programjának összeállítása rendkívül igényes munkát igényelt. Egyeztetni kellett a filmszakma magas igényeit a nemzetközi filmfesztiválok tapasztalataival, a hazai valóság pénzügyi, technikai stb. lehetőségeivel. Különböző filmszekciókban (Versenyfilmek, Supernova, Határtalan, Focus stb.) mutatták be a filmeket, de tartottak román valamint magyar filmnapot, HBO napot, és 3 új témájú szekcióval is bővült a paletta: a *Less is more*, Foglalkozása: színésznő és az Extrém terápiák szekciókról van szó, utóbbiban például olyan filmeket mutattak be, amelyek azokat a gyógyítási eljárásokat elemzik, amelyek a jelenkori világ emberének olyan betegségeit orvosolnák, mint az elidegenedés, a stressz, a kommunikációképtelenség vagy a konformizmus.

Nem volt érdektelen a közgazdászok számára a dokumentumfilm szekció, amelyben többek között bemutatták R. Michael Moore *Capitalism: A Love Story* című filmjét, amely az amerikai bankoknak a mostani válság ideje alatti profitgyarapodását tárja a nagyközönség elé. Szintén gazdasági jellegű is volt a Román filmnap keretében bemutatott *Kapitalism, rețeta noastră secretă* című film, amelyet Alexandru Solomon rendezett, és Románia leggazdagabb embereinek életébe nyújtott betekintést.

A fesztivál reklámozása, népszerűsítése időben folyamatosan valósult meg, mind az írott, mind pedig az elektronikus sajtóban. A szervezők a nézői élmények gazdagítása érdekében különös figyelmet fordított

tak a vetítési helyek kiválasztására is: a hagyományos mozihelyiségeken kívül szabadtéri vetítések is voltak, például a Főtéren, a bonchidai Bánffy kastélyban, de a BBTE Auditórium termében és az Ecsetgyár kortárs művészeti központban is filmes rendezvényekkel várták a nézőket – összesen 14 vetítési helyszín volt.

A TIFF programját érdekes kiállítások is gazdagították. Figyelmet felkeltő volt például Andrei Pandeale kiállítása, aki a Ceaușescu-korszak valós aspektusait örökítette meg. Feleki Károly Kolozsvár mezőgazdasági területének, a Hóstátnak az elpusztulását rögzítette az 1978–1982 közötti időszakban, képi nyelven – kiállítása a kulturális és etnikai sokféleséget is ábrázolta.

A mozijegyek árának megállapítása differenciált volt, függött a jegyvásárlás időpontjától, a vetítés helyétől is. Az előzetes jegyvásárlásnál kedvezményeket biztosítottak iskolásoknak, egyetemistáknak, nyugdíjasoknak. Nagy figyelmet fordítottak ugyanakkor a nézők tájékoztatására, a rendezvények hozzáférhetőségére. A TIFF lapját, az APERITIFF-ot ingyenesen biztosították a nézőknek, és osztották a járókelők között, továbbá a fesztivál történetében először lehetőség volt a filmek interneten történő megtekintésére is.

A Filmfesztivál elemzésére a SWOT analízis módszerét alkalmazva, néhány következtetés vonható le. A fesztivál erős pontját képezi a magas szakmai színvonal, a nemzetközi hírnű szakemberek, filmrendezők operatőrök, filmkritikusok jelenléte, a kiváló, nemzetközileg is elismérést nyert filmek bemutatása. Szakmai beszélgetéseket, nézőkkel való találkozásokat is szerveznek, és a fiatalokat is igyekeznek bevonni a filmkészítés világába. Ezen kívül fesztivál-óvodát is működtettek a szervezők a nézők gyerekei számára, akikre a Nemzetközi iskola tanárai felügyeltek.

Magas színvonalú marketing és menedzser munka valósult meg. Az Operation Kino program is az erősségek közé sorolandó: június 16–augusztus 1. között 15 hazai városban 10–15 nagyfilmet mutatnak be. Olyan városokban kerülnek sorra a vetítések, amelyekben nincs mozi, vagy nagyon elmaradottak a technikai feltételek. Ezt a rendezvényt a TIFF közösen szervezi a szófiai és az isztambuli filmfesztiválokkal.

A jövődő filmesek kinevelése érdekében szervezik meg továbbá a

Let's go Digital képzést, amelyen a 125 jelentkezőből 15 fiatal vehet részt. A képzésen a fiatalokat beavatják a filmkészítés titkaiba, majd az általuk készített rövidfilmeket a nézőknek is bemutatják.

A fesztivál gyengébb pontját a kisebb költségvetés eredményezi: így kevés lehetőség van arra, hogy világhírű filmeseket hívjanak meg, mert az rendkívül sokba kerül. További hiányosság, hogy a kolozsvári mozi-termek egy része nem a legkorszerűbb vetítési technikával rendelkezik, és nem is biztosítanak kellő kényelmet a nézőknek.

A hazai, így a Kolozs megyei illetve kolozsvári kulturális események közül a TIFF kapta a legnagyobb pénzügyi támogatást – hasonló szükség lenne a többi kulturális intézmény, rendezvény támogatására is. Tudor Giurgiu fesztiváligazgató szerint ugyanakkor lehetőség lenne arra, hogy a TIFF Európa egyik rangos, A-kategóriás filmfesztiváljává váljon – ehhez 2 millió eurós befektetésre lenne szükség. Megjegyezte: a fesztiválok nemzetközi normáknak kell, hogy megfeleljenek, éppen ezért szükséges az, hogy a helyi hatóságok nagyobb támogatást biztosítsanak, valamint, hogy a város üzletemberei is szponzorizálják a fesztivált. Az elkövetkező időkben a helyi mozihálózat korszerűsítésére is szükség lenne, hiszen elavultak a szonorizálási, vetítési feltételek – mondta.

Végül, de nem utolsó sorban még két „apróság” az idei TIFF-ről: a szervezők összesen 55 ezer nézőt számoltak össze a rendezvény során, sokan más városokból, vagy éppen külföldről érkeztek. Ugyanakkor a rendezvénysorozat keretében regionális alapok létrehozására vonatkozó konferenciát is szerveztek, az alap létrehozásával a hazai filmgyártást támogatnák.
